Aşırı Harcayanlar Şeytana Kardeş Olurlar
Gönderen Kadir Hatipoglu - Mayıs 23 2020 14:53:21

اِنَّ
الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا
اِخْوَانَ
الشَّيَاطِينِ وَكَانَ
الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ
كَفُورًا

"Çünkü saçıp savuranlar şeytanların kardeşleridir. Şeytan ise Rabbine karşı çok nankörlük etmiştir." (İsrâ, 17/27)
            İnsanoğlunun ihtiyaçları hiçbir zaman bitmez. İnsan bu ihtiyaçlarını karşılamak için her türlü yola başvurur. Elde ettiği serveti acımaksızın harcar. Harcamalarının doğru olup olmadığına da bakmaz. İnsanın bu zaafından dolayı, Rabbimiz, saçıp savurmayı yasaklamış, saçıp savuranları kınamış ve bu kimseleri şeytanın dostları olarak nitelemiştir. Kur’an-ı Kerim’de infak teşvik edilmekle birlikte, kişiyi muhtaç bırakacak ya da bakmakla yükümlü olduğu insanları mağdur edecek oranda harcama yapması da uygun görülmemiştir. Her imkâna sahip olduğu halde kişinin “Benim malım değil mi? Ben kazanmadım mı? İstediğim yere harcayabilirim” şeklindeki yaklaşımı da doğru değildir. Bu tür harcama da israf olarak adlandırılmaktadır. Çünkü israf, saçıp savurmak, doğru olmayan yerlere harcama yapmak demektir.
Saçıp savuranların şeytanın kardeşi dostu olmalarının nedeni, boş yere ve meşru olmayan şekilde başka bir ifadeyle günah yolda harcama yapmalarıdır. Çünkü şeytan Rabbine karşı nankörlükte bulunmuş, nimetin hakkını vermemiştir. Bir bakıma saçıp savuranlar da nimetin hakkını ödemezler. Hak sahiplerine vermeleri gereken şeyleri esirgerler. Hâlbuki nimetin saçıp savrulmadan hak sahiplerine ulaştırılması gerekir. Hz. Ali, kişinin kendisine ve aile halkına israf etmeden, savurganlık yapmadan harcama yapmasını hayırlı iş olarak; gösteriş olsun diye yaptığı harcamasını ise şeytanın bir payı olarak görmüştür.
            Allah’a isyan yolunda bulunan kişilerin şeytanlarla beraber olmaları başka bir ayet-i kerimede de şöyle yer almaktadır: وَمَنْ
يَعْشُ عَنْ
ذِكْرِ

الرَّحْمَنِ
نُقَيِّضْ
لَهُ
شَيْطَانًا
فَهُوَ لَهُ
قَرِينٌ
           “Kim, Rahmanın zikrini görmezlikten gelirse biz onun başına bir şeytan sararız. Artık onun ayrılmaz dostudur.” (Zuhruf, 43/36)
           İnfakın ölçülü olmasına o kadar önem verilmiştir ki, kişinin kendi malından meşru olarak vasiyette bulunması bile belirli bir oranla (üçte bir oranıyla) sınırlandırılmıştır. Bunun üzerindeki vasiyeti geçerli sayılmamıştır. Zaten Kur’an-ı Kerim, Rahman’ın mümin kullarının özelliklerinden bahsederken harcamalarında mutedil yani orta yollu olduklarını şöyle belirtmiştir:
وَالَّذِينَ
اِذَا
اَنْفَقُوا
لَمْ
يُسْرِفُوا
وَلَمْ
يَقْتُرُوا
وَكَانَ
بَيْنَ
ذَلِكَ
قَوَامًا
           “Onlar, harcadıklarında ne israf ne de cimrilik edenlerdir. Onların harcamaları, bu ikisi arasında dengeli bir harcamadır.” (Furkân, 25/67)
           Peygamberimiz (s.a.s)’in, iktisat edenin fakir düşmeyeceği, nafakada iktisatlı olmanın geçimin yarısı olduğu, şeklindeki tavsiyeleri (Kenzü’l-Ummal fî Süneni’l-Akvâl ve’l-Ef’al, Müessesetü’r-Risale, 1985 Beyrut) harcamada orta yollu davranmanın önemini vurgulamaktadır. Allah mülkü dilediğine verir dilediğinden alır. Bugün sahip olduğumuz mal varlığını aşırı savurganlık yaparak harcarsak yarın kaybederek muhtaç hâle düşebiliriz. Peygamberimiz zamanında beş yüz hurma ağacı olan bir sahabi ağaçların meyvesini toplamış, hepsini dağıtmış, evine hiçbir şey götürmemişti. Bunun üzerine Cenab-ı Hak şöyle buyurdu: وَلاَ
تَجْعَلْ
يَدَكَ
مَغْلُولَةً
اِلَى
عُنُقِكَ
وَلاَ
تَبْسُطْهَا
كُلَّ
الْبَسْطِ

فَتَقْعُدَ
مَلُومًا
مَحْسُورًا
           “Eli sıkı olma, büsbütün eli açık da olma sonra kınanır ve çaresiz kalırsın.” (İsrâ, 17/29)   İmkânlarımız ne kadar çok olursa olsun fert hayatında ve toplum hayatında aşırı harcama yapmamız yasaklanmıştır. İktisatlı yaşamak ise teşvik edilmiştir. Başka bir ifade ile imkânlarımızı faydasız yerlere sarf etmemiz, savurganlık olması nedeniyle yasaklanmıştır.   İnsanlık aşırı ve gereksiz harcamalarından dolayı birçok maddi sıkıntıya düşmektedir. Mesela aile geçimsizlikleri ve boşanmaların bir kısmına aşırı harcamaların sebep olduğu bilinmektedir. Yine devletlerin aşırı harcamalarının ve dolayısıyla gereksiz yere borçlanmalarının ekonomik krize yol açtığı görülmektedir. Ayrıca aşırı harcamaların hayat pahalılığı, çevre kirliliği ve doğal kaynakların yok olmasına sebep olduğu da bir gerçektir.   O halde; başkalarına baş eğmeden izzetle yaşayabilmek için iktisada riayet etmeli ve şeytanî bir fiil olan savurganlıktan sakınmalıyız.
             Ercan ESER

islam ve Hayat,Güncel Vaaz ve Hutbeler